

“Моя Хортиця”

збірка творчих робіт

Запоріжжя
2013

**Збірка видана за фінансової підтримки
благодійного фонду «Патріот Запоріжжя»**

**КЗ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ І
КРАЄЗНАВСТВА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ» ЗОР
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗАПОВІДНИК «ХОРТИЦЯ»
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МОЯ ХОРТИЦЯ

(збірка творчих робіт)

ББК 26.891(4Укр-4Зап)
Я43
УДК 908(477.64))(082)
М87

Моя Хортиця. Збірка творчих робіт обласної конкурсної програми «Моя Хортиця» – Запоріжжя: УспехПринт, 2013. – 36 с. з ілюстраціями.

У збірці надані кращі конкурсні роботи учнів і педагогів - учасників обласної творчої програми «Моя Хортиця», присвяченої 20-й річниці присвоєння Державному історико-культурному заповіднику “Хортиця” статусу Національного. Розрахована для учнівської молоді, педагогів, які займаються організацією виховної роботи з учнівською і студентською молоддю, всіх шанувальників історії, природи та народних традицій рідного краю; пропонується для позакласного читання учнів середнього і старшого шкільного віку.

© КЗ «ЗОЦТУМ» ЗОР, 2013
© НЗ «Хортиця», 2013

Запоріжжя
2013

МОЯ ХОРТИЦЯ (передмова)

2013 рік для Національного заповідника «Хортиця» став насиченим на роковини. Одразу дві дати святкує одне з «чудес» України: 30 років виповнилося Музею історії запорозького козацтва (відкриття відбулося 14 жовтня 1983 року), а 20 років тому, у 1993, Державний історико-культурний заповідник отримав статус Національного — значуща подія для розвитку острова, Запорізького регіону, всієї України.

У зв'язку з цими святковими датами, комунальний заклад «Запорізький обласний центр туризму і краєзнавства учнівської молоді» Запорізької обласної ради, Національний заповідник «Хортиця» за підтримки Запорізького національного університету і благодійного фонду «Патріот Запоріжжя» започаткували обласну творчу конкурсну програму «Моя Хортиця».

Мета програми: просвітницька, творча взаємодія учнівської молоді, педагогічної громадськості Запорізького краю заради збереження і примноження природної, історичної та культурної спадщини острова Хортиця. Виховання у дітей почуття патріотизму, пошани до своєї землі, культури, мови, Батьківщини.

Протягом року в конкурсі взяли участь 123 автори з 18 районів та міст Запорізької та Луганської області, які надіслали більше 400 творчих робіт за напрямками «Душею поета», «Серцем письменника», «Очіма натураліста», «Пером публіциста», «Об'єктивом фотографа». Діти 4-х — 11-х класів виплескували свої емоції, враження, почуття до о. Хортиця на папір у вигляді віршів, ессе, нарисів, оповідань; створювали фотосюжети і, навіть, мультфільм.

Більшість конкурсних творчих робіт відрізнялася глибоким змістом, високим художнім рівнем, роботи учнів демонстрували знання про історико-культурну та природну спадщину о.Хортиця.

Роботи, що найбільше вразили суддівську колегію, увійшли до збірки «Моя Хортиця» та представлені на фотовиставці, яку можуть побачити усі відвідувачі Музею історії запорозького козацтва.

Сподіваємося, що представлені у збірці творчі роботи донесуть до серця кожного читача почуття пошани і любові до своєї землі, культури, мови, Батьківщини, до славетного острова Хортиці, будуть спонукати нові таланти оспівувати рідний край, рідну Україну!

з повагою,
орґкомітет конкурсу

Гапоненко Катерина, 15 років
Мелітопольська ЗОШ №6, кер. Фесенко О.І.

**ХОРТИЦЕ!
ДО ТЕБЕ, ЯК ДОДОМУ!**

Хортице!
До тебе, як додому!
В твої ліси пірнаєш аж до дна!
Червоне сонце - мов фужер вина -
І місяць в небі Хортиці нічному...

Дніпро плескаче хвилі до морів,
В прозорій пісні береги втопають,
На берегах тополі засинають
Під тихий шелест правічних дубів.

Заторохтіла іволга в лісах,
І спалахнув жовтогарячий хвіст:
То горихвістка – незвичайний птах,
Співає в лісі соловей-соліст.

Переливає голос, мов кораль,
Перебирає звуки, мов перлини,
Мелодія пронизується вдаль,
Доносить теплі пісні солов'їні.

О, Хортице! До тебе, як до мами,
Віками люди з битв кривавих йшли,
Протоптаними у лісах стежками,
Що вже давно полином поросли!

фото Штіфмана О.Г.

фото Штіфмана О.Г.

ХОРТИЦЕ! СТЕПИ ТВОЇ БЕЗКРАЇ!

Хортице! Степи твої безкраї
Чарують ковилою берегів.
Не треба нам небес, не треба раю,
А тільки рідних хортицьких країв!

Де сон-трава росте і горицвіт палає,
І де-не-де проклюнеться ірис.
Де сонце палахтить і не згасає -
Лише на ніч ховається за ліс.

А звечора на небі повний місяць
Сріблиться, мов змагаючись з Дніпром.
Блищать під світлом коси верб-самітниць,
Вода п'янка й солодка, наче ром.

І засинає гуркотливий дядько -
Величний непохитний Дніпрогес.
... лише не спить Дніпро – Вкраїни батько –
На охороні Хортицьких небес.

Саклаков Владислав, 16 років
Мелітопольська гімназія №9, кер. Саклакова М.М.

ОПОВИТИЙ ЛЕГЕНДАМИ ОСТРІВ

Оповитий легендами острів,
Де колись вирувала-кипіла
Вільна думка. І шаблі тут гострі
На загарбників лютих точили.

Ельдорадо для всіх, духом вільних,
Хто бажав захистити Вітчизну,
Для завзятих, сміливих і сильних,
І для схожих, і зовсім для різних...

Ти в історії тьмянній - світанок,
Моя Хортиця, край запорізький,
Ти нескорена і нездоланна,
І залишишся в серці, як пісня.

фото Похилько Н.А.

ЭТО ВАЖНО

Как это важно - окунуться в старину
И прикоснуться к памяти столетий.
Здесь предки собирались на войну,
Осознавая, что за жизнь в ответе
Своих детей, сестер и матерей,
Своей страны, которая однажды,
Воспрянет духом, зазвучит сильней
Призыв для всех - свободных и отважных...
Их Хортица звала к себе не зря:
Светили всем казацкие зарницы...

Как это важно: уважать себя
И предками своими так гордиться!

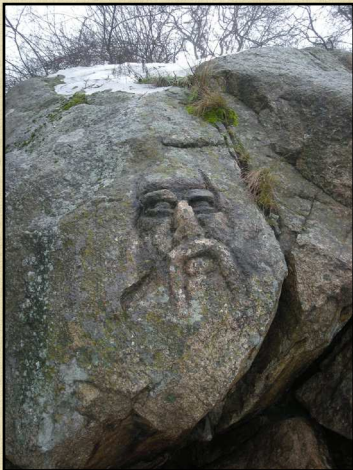

фото Кучерявої І.А.

Шепеленко Даша, 14 років,
гімназія № 45 м. Запоріжжя, гурток ЮНЕКО
КЗ «ЗОЦКУМ» ЗОР, кер. Шелегеда В.І.

ДЛЯ МЕНЕ ХОРТИЦЯ...

Для мене Хортиця найкращим місцем в світі
Було і буде завжди!
Вона - колиска щастя й квіту,
Перлина божої краси.

І кожної пори та днини
Яскраво вдягнена вона:
Чи то у білосніжну сукню з снігу,
Чи то в квітковий весняний наряд.

Мов дівчина кохана, наречена
В обіймах сивого могутнього Дніпра,
Крутими скелями, як кам'яним намистом,
З обох боків прикрашена вона.

Нема на світі краще місця,
Ніж, Хортиця, красуня – чарівниця.
Її розкішність, велич та краса.
Милують погляди митця!

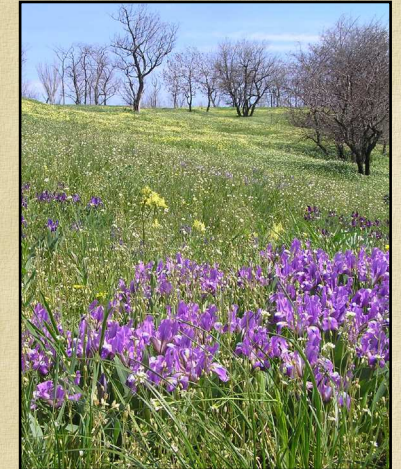

фото Шелегеда В.І.

фото Русевої В.І.

Софія Горіла, 13 років,
Запорізький НВК №77, гурток зі спортивного туризму, кер. Кучер–Горіла В.О.

ЗА ЩО Я ХОРТИЦЮ ЛЮБЛЮ ...

За що я Хортицю люблю? Не знаю ...
Мабуть, за те, що там відпочиваю,
За дивний ліс її, Дніпра могутні хвилі,
За спів птахів, за плавні - тихі, милі ...

І за музеї теж люблю її безмежно.
Вони - історії маленькі острови,
Що нам нагадують, як пращури жили,
Як воювали, бавились, дружили.

Люблю її за козаків завзятих,
За славний кінний наш театр.
Люблю за скелі, що стоять в Дніпровській тиші,
За пляжі «Тополиний» і за інші.
Люблю, що наречені там гуляють,
За те, що зореньку там учні зустрічають.

Люблю я Хортицю, за що? Не знаю ...
Мабуть за те її, величну, я кохаю,
Що це моя маленька Батьківщина,
Єдина в світі, на землі єдина.

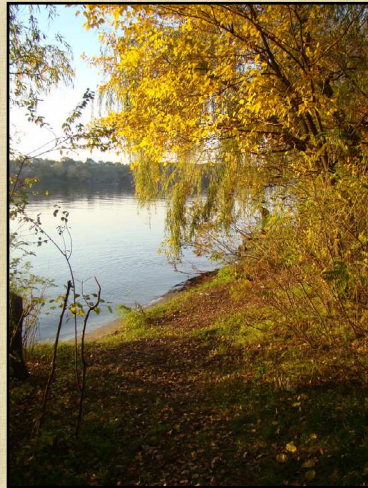

фото Короленка Д.Р.

фото Резніченка А.А.

Лугова Марина, 12 років,
Мелітопольська гімназія № 19, кер. Камінська О.Г.

ПРИРОДА ХОРТИЦІ

На Хортиці є унікальні тварини
І дивні, несхожі на інші, рослини.
Над плавнями крила розкинув орлан,
На схилах цілих росте ковила.
На острові - тисяча видів рослин:
В степу духмяніє сріблястий полин,
В байраках могутні дуби шелестять,
Віками шепчуть, роками не сплять.
Де дзвоном сріблястим хита сон-трава,
Так хочеться вірить в усякі дива!

фото Корзун С.А.

ДНІПРО

Несе свої води бурхливий Дніпро -
Виносить на берег бажання й надії,
Пісні і мелодії краю мого,
Славетнії думи, легенди і мрії...

фото Штіфмана О.Г.

Овсяннікова Ганна, 17 років,
Костянтинівський ліцей «Ерудит»,
кер. Фільчагова О.М.

ХОРТИЦЯ КОЗАЦЬКА

Іде полем козаченько
Крізь густі тумани.
Він полишив рідну неньку,
Дівчину кохану.
Простелялися під ноги
Козаку волошки,
Бережуть його дороги,
Вітер чуб полоще.
І прокинулась звитага
У серцях селянських,
Як промчав козак-нетяга
По маєтках панських.
І, покинувши те збіжжя,
Що було нажите,
Всі пішли до Запоріжжя,
Аби вільно жити.
Втікачі йшли поодінці,
А хто із сім'єю -
Засновували хуторочки
Силою своєю.
Щоб те звання козака -
«вільної людини»,
Стукало в серцях завжди:
Щодень, щогодини.
Але волю ту вони
Ще давно шукали,
Бо за ними по п'ятах
Гнались феодали.
І податками давили,
Й назад повертали.
Та миритись не хотіли
З долею тяжкою,
Не чекали люди дива
І рвались до волі.

Направлялися на низ,
Дніпровські пороги,
На Хортицю, Томаківку...
Звертались до Бога...
Поселялись в островах,
У Дніпровських плавнях,
Займалися «уходами»,
Все робили вправно.
І великий Луг їх - батько,
І Хортиця - мати
Помогали козакам
Силу й міць тримати.
Як казав Тарас Шевченко:
«Піду одружуся
З славним батьком запорозьким...»
Лугом я горжуся.
Бо на Хортиці бував
Петро Сагайдачний,
І в походи вирушав
Іван Сірко вдячний.
І Сулима, і Трясило,
І Богдан Хмельницький,
І все військо запорозьке -
Сміливе й величне.
Про це свідчать назви місць:
Козача могила,
Думна скеля, Дурна скеля,
Холодна криниця.
Їх в легенду самі люди,
Як в вінок, вплітали,
Щоб звитяги козацької
Нащадки пізнали.
Щоб почули голос Хмеля:
«Сильні в битві будьмо!
Як коріння дуба в землю!
Будьмо! Будьмо! Будьмо!»

ЯК Я БУЛА КОЗАКОМ

Мій прадід - по мамі Дрізд,
Все мені казав:
«От якби був в мене правнук -
В козаки б віддав.

А що дівка? Танці й годі...
Все біля люстерка.
Нема тебе й на городі,
Й сукня коротенька...»

- Ну, дідуню, скажеш ти -
От мені морочка,
Є у мене шапка-бирка
Й вишита сорочка...
- До сорочки козаку
Треба силу мати, -
Сказав прадід. Настав вечір.
Полягали спати...

Заховала свої коси
Я під шапку-бирку.
- Мій правнуче, мій козаче,
- Дід промовив гірко,
- Ми з тобою зараз рушим
На Січ Запорізьку,
До Богдана, на Хортицю
- козачу колиску.
- Згоден, діду, шабля є,
Вишита й сорочка, -
Сама думаю, - хоч би
Не впізнав, що внучка...

Де там діду до розглядин,
Радий: «Що, козаче,
Де мій коню вороний?»
Кінь ірже та скаче.

Дід із шаблею вперед,
Я мощуся ззаду,
Хоч би витримати все,
Дати собі раду.

фото Кошель А.Є.

«О-го-го!» - дід аж свистить,
Мчить чимдуж по полю,
А мені вже так кортить
На козацьку волю.

Ось і Хортиця, і Січ -
Я складаю шану...
Пишуть козаки листа
Турецькому султану.

Ось Сірко Іван сидить,
А я - шусть до нього.
Хоч на хвилику, хоч на мить
Торкнутися нього.

Раз - і мрія вже збулась:
Я у центрі кола.
«Ти, султан турецький, зась,
Волоцюга квол!»

Рада до безтяти я, бо далі читаю:
«...Числа не знаєм,
Бо календаря не маєм,
А день такий у нас, як у вас,
Поцілуй за те ось куди нас!»

Раптом це - перо до рук
І мені попало,
Та від кого оцей лист,
Само написало:
«Кошовий отаман Сірко
Зо всім Кошем запорозьким»

Рада дуже була я,
Діду підморгнула:
«Що, дідуню, як тебе я
Уві сні озула?»

Харитончук Анастасія, 14 років,
Костянтинівський районний НВО №1 «Таврія»
кер. Горбова О.А., Шепель Т.А.

ЛЕГЕНДАРНИЙ ОСТРІВ

Легенда ця давно з'явилась -
У незапам'ятні часи.
І в пам'яті людській зродились
Язичницькії голоси.

Колись давно Геракл славний
Коней чарівних загубив.
На пошук втраченого скарбу
Він довгий час і їхав, й плів.
І ось, у пошуках невпинних,
Печеру Змієву знайшов
На Хортиці величній й дивній
До неї тихо підійшов.

Та хитра Змія-напівдівка
Умову ставила йому:
«Як народжу дітей від тебе –
Коней я хутко поверну...»

І народилось троє діток:
Агатірс, Скіф та ще Гелон,
Але один лише з хлоп'яток
Зайняти міг Богині трон.

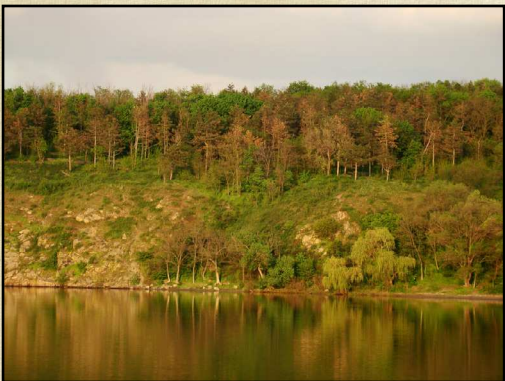

фото Матяша В.С.

фото Бородіна С.Е.

Змія у елліна питала:
«Як мені бути? Що робить?»
Уже пора тоді настала
Синам їй владу розділити.

І еллін вирішив питання:
Придумав він чарівний лук,
Що одному лиш до старання,
А в інших – випаде із рук.

Невдало вистрілив Агатірс,
І не потрапив в ціль Гелон.
А Скіф стріляв і влучно, й мітко,
Тому йому й дістався трон...

Ось і завершилась легенда.
Чи справді так воно було?
Ніхто не зна. З того моменту
Багато вже часів сплигло.

Дмитро Белов, 11 років,
Олексіївська ЗОШ Куйбишевського району,
кер. Калашнікова Т.І.

ВЕЛИЧНА ХОРТИЦЕ, ПРИВІТ!

Величне Хортице, привіт!
Тебе сьогодні я побачу!
Твої казкові береги,
Твою нестримну сильну вдачу!

Ти стала ненькою для тих,
Кого ми звемо козаками -
Відважних лицарів палких,
Тих, що нескорені роками.

Жили вони завжди у гурті,
Тримали зброю при собі,
Як тільки гряне клич «До бою» -
Зібрали силу, волю, зброю –
Не було рівних в боротьбі.

В бою із шаблею в руках
Рубали козаки невірних,
Всіх ворогів, які прийшли
Завдати болю Україні.

Славетні то були часи!
І таємниці того часу
Розкриє Хортиця нам зразу.

фото Шелегеди В.І.

Сушко Дарина, 16 років,
Михайлівський НВК «ЗОШ I-III ст. - гімназія»,
кер. Данилюк С.З.

КОЗАЦЬКЕ КОРІННЯ

Розляглися степи неозорі
У обіймах красунь лісосмуг,
І на Хортицю падають зорі,
Й на роздолля, лежить що навкруг.

Тут колись козаки воювали -
Ввіковічені їх імена -
Перемоги свої святкували,
Як кінчалась кривава війна.

Естафету несуть покоління
Твої, краю, дочки й сини,
Бо козацьке глибоке коріння
Мають з юні і до сивини.

Не зламати такого народу:
В ньому віра у краще жива,
І нема козакам переводу -
Тільки слава приходить нова.

Буде чути про них в Україні,
Бо вагомі ростять колоски,
Буде щастя у кожній родині,
І його вже є добрі ростки.

Вславлять край хлібороби, атлети,
Вчителі, лікарі, школярі,
Оспівають цю землю поети,
Драматурги, й діди-кобзарі.

фото Драгомерецької А.О.

фото Шелегеди О.Р.

Строкань Ірина, 14 років,
Вознесенська ЗОШ I-III ступенів, кер. Ганчева О.Г.

КУДА ВЕДУТ МЕНЯ ДОРОГИ

Мой славный край - Днепровские пороги,
Мой славный остров – Хортицей зовут.
Куда манят-ведут в степях дороги?
Куда ручьи мои мечты несут?

Когда любовь в народе возродится?
Когда научимся её ценить.
Возможно ли назад нам возвратиться,
Чтоб прошлые ошибки изменить?!

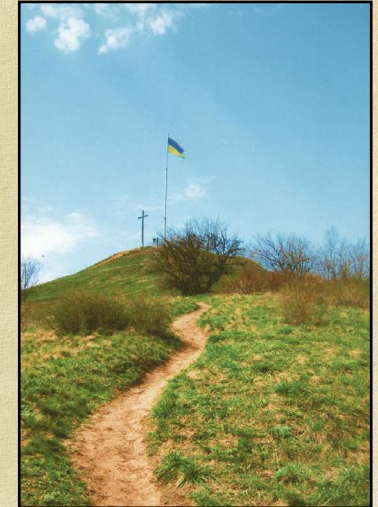

фото Бородіна С.Е.

фото Штіфмана О.Г.

Світлана Закржевська,
завідувач еколого-краєзнавчого відділу Енерго-
дарського центру туризму, краєзнавства та спорту

Там, де степи безмежні та безкраї,
Там, де тече могутній Борисфен,
У запорізькім вільнім краї
Є чудо-острів, острів-феномен.

Його основа – кам'яні граніти
Що виникли архейської доби.
Скажу відверто - ніде правди діти -
Подій багато бачили вони.

Були часи – лилася кров рікою,
На Хортиці загинув Святослав.
А козаків, що повертались з бою,
Великий Лут гостинно зустрічав.

Ці скелі давні «море» затопило,
Поглинуло пороги кам'яні.
Тепер Дніпро спокійно плине
І обіймає Хортицю вві сні.

Шумить ковил, квітує різнотрав'я,
До сонця тягнуться дерева вікові.
Бурлить вода від риби в плавнях,
Щебече птаство радісні пісні.

Сьогодні Хортиця – перлина Запоріжжя,
Краса і гордість нашої землі.
Якщо ти раптом став на роздоріжжі –
Прямуй на Хортицю - напитися води.

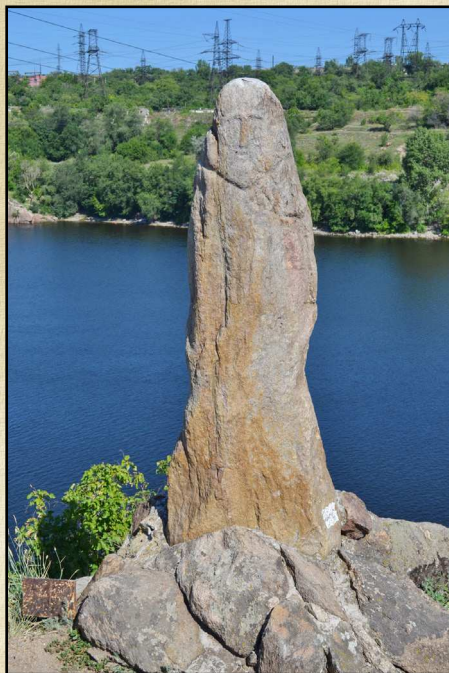

фото Закржевського М.В.

Сур Ярослав, 16 років,
Кінськороздорівський НВК Пологівського району,
кер. Черкун О.І.

ШЕВЧЕНКО НА ЗАПОРІЖЖІ

Ось діставсь я Дніпра і Хортиці.
Ще козацька тут слава жива!
Ще співають тут сизі горлиці,
Так, що дух аж мені забива.

Тут вирує Дніпро між порогами-
Ненаситцю все воду дає.
Мандрував я шляхами-дорогами,
Щоб життя оновити своє:

Оновитись козацькою славою,
Характерників духом святим.
Щоб під грушею кучерявою
Думу думать гірку, як полин.

Тут у затінку, під гіллястою,
Я оплакував славні місця,
Хай не буде земля ця нещасною,
Не зречеться святого Отця!

фото Макагон Ю.Д.

фото Бабак К.А.

Недомовний Олександр, 14 років,
Лутугінська районна гімназія Луганської області,
кер. Шамала М.М.

ПОСВЯТА ХОРТИЦІ

Іду вздовж берега святого...
Зоря... Палає небокрай...
Все дужче гомонить діброва...
І все духмяніше розмай...

Легенький вітерець піднявся,
Злегка побавився між трав,
Й над Хортицею аромат здійнявся,
Неначе сонце зустрічав.

І квіти, мов килим багатий,
Розслалися в усяк байрак:
Чебрець, кульбабки волохаті,
Ромашка, конюшина, мак...

А жайвір лине, лине в гору
І щедро розсипа пісні,
Радіє нивам, рікам, долам,
Радіє щастю і весні.

Це береги мого дитинства,
Край, наймиліший на землі...
І край, де щастя, щире й чисте,
Судилося в житті мені.

Ти мій найкращий, наймиліший...
Це - найчудовіша земля,
В усьому світі найрідніша,
До тебе повернуся я!

фото Савченко Р.І.

фото Штіфмана О.Г.

Тетяна Жиленко,
кер. гуртків спортивного орієнтування
КЗ «ЗОЦКУМ» ЗОР

ЧИ БУЛИ ВИ КОЛИСЬ В РАЮ?

Чи були ви колись в раю?
У нашім славнім Запоріжжі -
У найгарнішому краю,
На Хортиці мрійливій, ніжній...

Чи чули ангельський ви спів,
Посеред лісу чи у гаю?
Такий буває в солов'їв,
Що лиш на Хортиці співають...

Чи чули, як старий Дніпро
Красуню-Хортицю плекає,
Із року в рік, із дня у день,
Немов кохану, обіймає.

Чи чули - пахне там трава -
Така зелена й соковита!
Де слава лине козака -
Вона там силою налита.

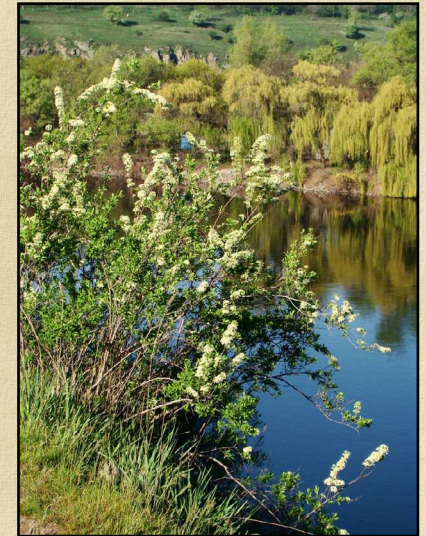

фото Борщевка М.В.

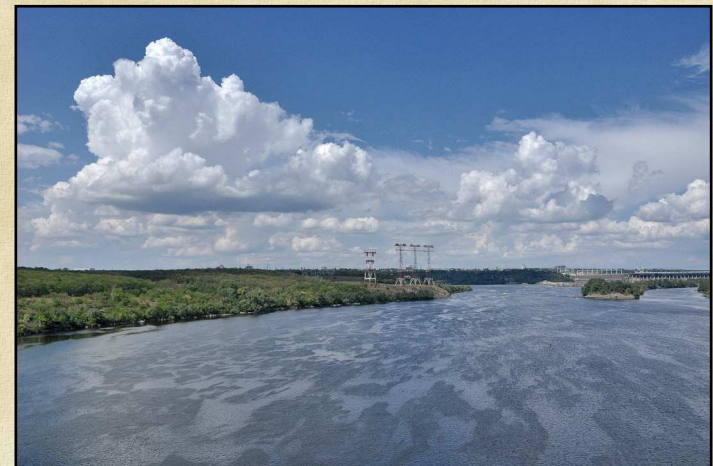

фото Штіфмана О.Г.

Олеся Шелегеда, 10 років,
Запорізький НВК «МГА», кер. Шелегеда В.І.

ДЫБКА СТЕПНАЯ

Весной на Хортицу ходили мы -
Природу созерцать!
На группы поделились -
Растенья изучать.
Пошла я на полянку,
Раскрыла свой блокнот,
И прыгнул на страницу
Невиданный зверёк!
В зеленом светлом фраке,
Усами шевелит,
На брюшке – сабля острая,
И на меня глядит!
Испугалась я сперва
Существа степного!
А потом уж поняла,
С кем я повстречалась.
Дыбка степная –
Кузнечик травяной,
Редкая находка –
Уникум степной!
Кузнечик симпатичный
Мне заглянул в лицо.
И очень захотелось
Стать другом для него!
Не бойся, не обижу!
Беги в свою среду!
Его я опустила
В зеленую траву.

фото Шелегеда В.І.

фото Шелегеда В.І.

Микола Сингур, 11 років,
Олексіївська ЗОШ Куйбишевського району,
кер. Калашнікова Т.І.

ІСТОРИЧНА ХОРТИЦЯ

Прадавня мати українська,
Славетна Хортице моя!
Тобі вклонюся, ненько, низько
За те козацьке буття.

За ті бої, за ті походи,
Що рятували наші роди
Від зубожіння і неволі,
Даремно пролітої крові.

Немало бачила ти горя,
Сльозу втирала крадькома,
Та не зламалась твоя воля
До боротьби і до життя.

Квітуй, стелись зеленим листом,
Неси ту пам'ять у роки,
Щоб твої діти-українці
Навіки знали, хто вони!

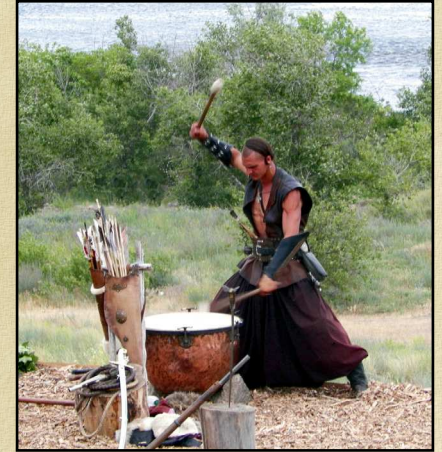

фото Чорного Є.О.

фото Резніченка А.А.

Софія Горіла, 13 років,
Запорізький НВК №77, гурток зі спортивного
туризму, кер. Кучер–Горіла В.О.

«ХортИца» (легенда)

Когда я была маленькой и ходила в детский сад, мне бабушка рассказывала историю, которую я помню до сих пор.

А была это или сказка - решать вам.

Было это давным-давно, когда на нашей земле правили скифские цари, а река Днепр, которая омывает берега нашего славного города, носила гордое имя Борисфен.

В те далёкие времена жили по соседству - у берегов гордой и бушующей реки - два племени скифов. Как назывались эти племена, вряд ли кто-то знает, единственное, что запомнили люди - что они враждовали, а причину этой вражды уже никто и не помнил.

Долго не было наследников ни в одном племени, ни в другом, и вот боги сжалились над ними и подарили им детей.

У вождя одного племени тёплым летним утром, купаясь в нежных лучах первой зари, родилась дочь. И дали ей имя, которое несло в себе красоту луговых трав и нежность летних восходов, имя, которое оберегали сами боги, имя, говорящее само за себя - КРАСАВИЦА. А в семье её все называли коротко - ИЦА.

В тот же день, когда солнце уже пряталось за горизонт, а сильный и могучий ветер начинал поднимать волны на реке, в другом племени увидел мир наследник.

И ему, в благодарность богам, дали имя ХОРТ, наделив его самым важным качеством для будущего воина и царя - ХРАБРОСТЬЮ.

Проходили года, дети росли, а их родители так и не смогли помириться. Забыв причину ссоры, все знали одно: что соседи - враги и с ними общаться нельзя.

Но как всегда случается, все запреты рано или поздно нарушаются.

Когда детям уже исполнилось по 15 лет, и их красота и обаяние не оставляли равнодушными никого, не знаю, то ли боги, то ли судьба, свели их одним тёплым летним днём вместе.

ИЦА, встав с утра, отправилась на луг собирать травы, и была так увлечена, что не заметила, как ушла далеко в сторону леса. Осознав, что заблудилась, села у леса на пенёк и заплакала от бессилия.

Вдруг её прервал голос, который она никогда раньше не слышала. Подняв глаза, ИЦА увидела перед собой юношу, настолько мужественного и красивого, что её сердечко забило и затрепетало, как птенец, выпавший из гнезда.

- Ты покажешь мне дорогу домой? - тихонько прошептала она. - Я заблудилась.

- Конечно, - ответил ХОРТ. - Я здесь часто охочусь, и хорошо знаю, где твой дом и кто ты. Твоя красота говорит сама за себя, о ней ходят легенды.

- Но нам запрещают общаться с вами, - также тихо прошептала ИЦА.

- Я никому не скажу: пусть это будет нашей маленькой тайной,- с улыбкой на лице сказал ХОРТ и протянул ИЦЕ руку.

Дойдя с ХОРТОМ к дому, ИЦА поняла, что хочет ещё встретиться с этим чудным юношей, но не знала, как ему первой об этом сказать. На её удачу ХОРТ сам предложил встретиться ещё раз на том же месте.

Целый год в полдень перед полной луной они находили причины, чтобы уйти из дома и встретиться друг с другом.

С каждой новой встречей их сердца наполняло то чувство, о котором они раньше не знали, которое до встречи друг с другом никогда не испытывали.

Это была любовь.

Страшно было то, что и семья ИЦЫ, и семья ХОРТА не дали бы согласия на их союз, узнав о чувствах, которые зародились в сердцах их детей.

И вот одним летним днём, во время очередной встречи, поняв, что их жизнь друг без друга уже не имеет смысла, влюбленные приняли решение бежать, бежать так далеко, насколько хватит сил, надеясь, что где-то там, на этой большой земле, есть место и для их счастья.

Узнав под вечер, что дети сбежали, родители послали за ними своих лучших воинов.

Долго бежали ИЦА и ХОРТ и под вечер оказались на краю скалы. Времени спускаться вниз уже не было: за спиной раздавались возгласы догоняющих их воинов.

- Не видеть всю жизнь тебя, не слышать твой волшебный голос - я этого не выдержу, - сказал ХОРТ. - Жизнь без тебя, это не жизнь.

- Лучше я умру сейчас, с любовью в сердце, чем буду стараться всю свою долгую жизнь выжигать её из своего сердца, - прокричала ИЦА стоящему за спиной отцу.

- Прощай, папа, - сказала, не поворачивая головы, ИЦА, схватила ХОРТА за руку и бросилась с ним со скалы в чёрные, бушующие воды БОРИСФЕНА.

Горькая весть о гибели детей облетела всю округу.

И какое было удивление родителей, когда на второй день, вернувшись к скале, они увидели посреди реки остров: могучий и гордый, как ХОРТ, в тоже время красивый и нежный, как ИЦА.

И приняли племена решение в память о детях помириться и переехать жить на этот остров. А называли его в честь своих детей - ХОРТИЦА.

С тех пор и стоит этот остров - как символ мужества, силы, вечной любви и всепрощения.

И все, кому доводилось бывать на этом острове, замечали, что он дарит людям, верящим в любовь, невиданные силы, исцеляет от недугов, вселяет веру в себя.

**Веремієнко Єлизавета, 13 років,
Вільнянська ЗОШ №3, кер. Супруненко А.Г.**

ДЕДУШКИНА СКАЗКА

1

- Расскажи, деда, новую сказку!
- Какое Расскажи: тебе давно спать пора! И так допоздна на улице проболтался: не дозовешься тебя!

- Не буду спать, пока не Расскажешь.

Разговор пошел по кругу. Старый казак Иван вздохнул: любимый шестилетний внук был упрям, как бычок, - у него не хватало сил с ним спорить. Каждый вечер дед рассказывал Ростиславу сказки, а Ростислав был готов их слушать бесконечно.

- Смотри, вон и Владимир, и Давид уже спят. Они сил набираются, - шепотом уговаривал дед внука, кивая на его старших братьев.

- Не буду. Рассказывай, - требовал Ростислав, уверенный, что дед скоро уступит.

- Было это давным-давно, когда миром правили духи, - принялся рассказывать старик шепотом, чтобы не разбудить старших внуков.

2

На высокой горе у берегов среднего Днепра раскинулся большой город. Правил в нем воевода Белотур. Было у него три дочери, одна лучше другой - красивые и умные. Старшую дочь звали Дива, среднюю - Злата, а меньшую - Забава. Знали они как с духами и прочей нечистью общаться, так как получили по наследству от матери и бабки дар - мудрость древних волхвов.

И вот однажды к ним приехал посланник из соседнего княжества, чтобы сосватать для своего князя Аскольда красивую и знатную невесту. Старшую дочь горожане не отпустили, младшая еще не выросла. Выбор пал на среднюю дочь - Злату.

Злата - дочь Белотура

3

Ночь опустилась на землю. У старого казака слипались глаза. Он укрыл спящего внука одеялом, усмехнулся в усы и лег спать.

- Спокойной ночи, малыш! Пусть тебе приснится увлекательный сон.

Злата не этого хотела, она была влюблена в Олега - сына псковского князя. Их чувства были взаимны. Не захотели Олег и Злата расставаться и решили наперекор родительской воле убежать из родного города.

Рано утром, когда еще все спали, вышла Злата из дому, прихватив с собой еды в дорогу, а еще в помощь и на память о родной стороне - с десяток камешков, пригоршню земли, веточку березы, пучок травы луговой, горшочек с родниковой водой.

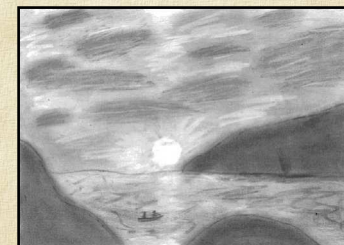
Она оглянулась по сторонам и быстро юркнула в лес, окружавший город. По еле заметной тропинке девушка спустилась к берегу Днепра. Там на небольшой лодке любимую ждал Олег.

Когда воевода Белотур узнал о поступке своей дочери, то очень разгневался. Снарядил он в погоню за беглецами свою дружину. На больших и быстрых ладьях она очень скоро догнала Злату и Олега. Вот-вот заарканят лодку и захватят беглецов. Злата не растерялась: она бросила в воду несколько мелких камешков и попросила духа горы - Борсокуна их увеличить. В тот же миг из воды выросли пороги и перегородили собой реку. Ладьи не смогли дальше плыть, и беглецы продолжили свой путь. Посмотрела по сторонам Злата: так ей понравилась широкая гладь воды с белыми кувшинками на поверхности, что попросила духа горы опять ей помочь. Бросила она в воду на середине Днепра самый большой камешек. И вскоре на том месте появился остров.

Высадились беглецы на остров, а на нем нет ни травинки, ни деревца. Взяла Злата горсть родной земли, пучок травы луговой, веточку березы и бросила их на камни, а в помощь призвала духа земли Межевичка, духа лугов Луговичка, духа лесов Боровика.

В тот же миг покрылся остров землицей-матушкой, травой-муравой, борами и рощами. Остался у Златы горшочек с родниковой водой. И его она не пожалела - бросила на землю, призвав на помощь духа воды Водяницу.

Забил на острове ключи с чистой студеной водой. Так Злата с помощью духов создала остров, защищенный со всех сторон духами природы. Молодые и любящие друг друга люди назвали этот остров в честь бога Солнца Хорса - Хортицей. С той поры на этом прекрасном острове стали селиться люди. В благодарность богам и духам за помощь в создании острова на нем были созданы святилища, где люди им поклонялись и приносили жертвы.

*скоро в том месте появится
остров*

Орловська Вікторія, 15 років,
Благовіщенська ЗОШ І – ІІІ ступенів,
кер. Дворський М.А.

ЛЕГЕНДА ПРО ХОРТИЦЮ

Далеко на півночі, цей край зараз зветься Росією, жило подружжя богатира Валдая і його дружини – прекрасної Селігер. І було у них троє дітей: дві доньки Волга і Двіна та найменший син Дніпро. Це була дружна, щаслива та щедра родина. Поважали їх всі за те, що напували вони навколишні місця животворною вологою. І здіймалися тут до небес віковічні ліси, буяли пахучі трави, водилася різноманітна живність.

Зростав Дніпро мужнів, радував батьків своїх вродою і силою. А коли виріс, почув розмову про вродливу чорнооку Ріону, яка жила на півдні, на берегах Чорного озера. Попросив юнак Дніпро батьківського благословення одружитися з красунею. Згодилися Валдай і Селігер і відправили свого сина у далеку путь.

Без пригод торував свій шлях юний богатир. Там, де він проходив, оживало все навкруги, розквітала земля. Раділо все чудодійній волозі, якою щедро ділився витязь.

Почувався Дніпро безпечно, а тому і не зчувся, як потрапив у лапи могутнього кам'яного велетня Хорта, який своїм гігантським гранітним тілом перегородив йому дорогу. Зненацька захопив він юнака, перетворив на свого раба і скинув його в бездонну прірву, яку називали Донською западнею. Звалася вона так тому, що раніше сюди потрапив інший невільник, спокійний і покірний Дін, в народі прозваний Тихим Доном.

Зовсім іншої вдачі був бунтівний Дніпро, та як не чинив спротив, змушений був підкоритися гранітному велетню. Довгі роки ніс він свою тяжку службу у Хорта, весь час намагаючись визволитись із полону. І його зусилля не пройшли дарма.

Від його життедайних вод перетворилися похмурі болотисті береги Донської западні на непрохідні ліси-хаші з папоротей, хвощів і плаунів, що здіймалися до небес. Їх могутні стовбури поступово обвалювалися разом із землею у прірву і перетворювались поступово в кам'яне вугілля. Сьогодні це місце нам відоме як Донецький кам'яновугільний басейн.

Та все ж вибрався Дніпро на поверхню, розправив свої натружені плечі, випростав своє нескорене тіло. За цей час він змужнів, став ще сильнішим. Тією силою жили його батьки, Валдай і Селігер, які не забували про сина, всіляко допомагаючи своєму улюбленцю. Вони знали і вірили, що прийде мить довгоочікуваного звільнення і вирішальної битви.

І от настав час смертельного двобою. Тривав він не одну ніч і не один день. Дев'ять разів розривав пута велетня могутній Дніпро.

Та Хорт був непереможний. Ненаситне чудовисько міцно тримало кам'яними лапами свого недавнього раба. Відчув богатир, як сили покидають його і попросив допомоги. Відгукнулися на його поклик сестри Прип'ять і Десна, влили свіжі води в тіло Дніпра, наділили його нездоланною силою.

Піднісся духом богатир і зламав хребта ненависному ворогу, а щоб той не вирвався обхопив його своїми руками і міцно утримує до сьогодні, перетворивши його на гранітний моноліт - острів Хортицю.

Довго не здавався велетень. І ось востаннє здригнувся в агонії, і тріснула земля. Прорвав Дніпро шлях до Чорного озера і зустрівся зі своєю коханою Ріоною. Та недовго тривала щаслива зустріч, бо розкололи злі Хортові сили скелю і затопили води моря Боспорського Чорне озеро. Перетворилося воно на Чорне море, яке й досі розділяє закоханих.

Так з'явилося дев'ять легендарних дніпровських порогів та острів Хортиця. З того часу пройшло чимало віків, постарів й Дніпро, але своєї сили й привабливості не втратив. Пробивши собі шлях через Український щит, несе свої води в Чорне море. І споглядає сивий дідусь Славута (друге ім'я він здобув за славні діла свої) на протилежному Кавказькому березі свою вічно юну чорнооку Ріону.

фото Макагон Ю.Д.

**Цюпко Ігор, 14 років,
Просторівська ЗОШ І-ІІІ ступенів Чернігівського
району, кер. Похилько Н.А.**

ЛЕГЕНДИ ХОРТИЦІ

ЧОМУ КОЗАКИ НОСЯТЬ ШАРОВАРИ?

Давно це було. Козаки тільки починали згуртовуватись. Вони ще не мали ані ватажка, ані почестей. Мали тільки добру вдачу, хоробре серце і безліч ворогів, які раз у раз нападали на їх рідну Україну.

Під час одного з походів козаки попали у полон до турецького султана. Султан вирішив домовитися з козаками і відпустити їх додому. Навіть запропонував їм перемир'я. Щоб підкреслити значущість своєї обіцянки про ненапад на Україну, він запропонував козакам взяти з собою стільки коштовностей, скільки ті зможуть з собою забрати, але без торби, а не зможуть зробити цього - всі будуть страчені.

Довго думали козаки, як же їм бути: в руках багато не візьмеш, в кишені також мало вміщається. Тоді один старий козак на прізвище Шаровар вигдавав, що можна зробити. Він запропонував товаришам із вітрил пошити великі штани, знизу кожну штанину обв'язати мотузками, а зверху довгим поясом підперезатися. Так і зробили.

Всю ніч козаки шили собі новий одяг, а на ранок пішли до султанського палацу. Султан повів їх до своєї скарбниці. Козаки кладуть до своїх кишень золото, срібло, а в кишенях ще пусто і пусто. Султан не знає, що й казати, але ж пообіцяв про відкуп, то й мав мовчати.

Тим часом козаки забрали до своїх бездонних кишень мало не всі султанові скарби та й пішли до своїх човнів. Там швидко взялися за весла - і тікати додому, поки султан не збагнув, що його обдурили.

На привезені скарби козаки побудували свою фортецю - Січ, а потім пошили всім такі штани і назвали їх відтоді шароварами, на честь старого козака, що допоміг всім у лиху годину.

І сьогодні шаровари - це символ козацької вдачі. Чим вони ширші, тим краще.

ЧОМУ У КОЗАКІВ Є ЧУБ?

Чимало героїчних сторінок бачила на своєму віку Хортиця. Багато з них пов'язані саме з козаками. Саме звідси, з Хортиці, вони охороняли свою рідну неньку - Україну.

Одного разу козаки всі зібралися на Січі. Вони приводили до ладу свою зброю, лагодили Чайки, співали журливі пісні... Старий отаман біля свого куреня якраз голився, а потім вирішив і голову поголити, щоб у поході було легше.

Та раптом вартові побачили ворога, вмить сповістили вони своїм браттям. Швидко зібралися козаки у похід, за мить вже були готові до бою. Отаман їхній так поспішав, що зовсім забув про те, що недоголив потилицю. Скавав він попереду всіх, закликаючи товаришів вперед на ворога. Від кінського тупоту аж земля гуділа, курява здіймалася така, що й видно нічого не було. Важко було зрозуміти, де свої, де вороги. Та козаки добре бачили попереду себе свіжовиголену потилицю свого ватажка, то й скакали за ним.

Коли ворога прогнали подалі від своїх кордонів і повернулися назад до Січі, то козаки аж за животи хапалися від сміху, адже на голові отамана тільки на потилиці був шматок довгого волосся, який так нагадував за формою справжнього оселедця. А потім відразу посерйознішали і погодилися, що якби не виголена біла потилиця та цей оселедець, що аж здіймався вверх від вітру, то важко було б їм сьогодні у бою. Відтоді козаки почали голити свої голови, залишаючи на потилиці лише «оселедець».

фото Дьоміна С.М.

Шкарупа Вероніка, 13 років,
ЗНВК №20, м.Запоріжжя, кер. Літвінова А.І.

ЧАРІВНИЙ ДУБ

Мене звуть Сашко. Мені 13 років. Сьогодні, а саме 15 травня, ми з класом їдемо на екскурсію до острова Хортиця. Уроки вже закінчилися, і наша вчителька відпустила всіх додому зібрати необхідні речі. Я візьму небагато речей, щоб було неважко нести.

О другій годині дня на автобусі ми попрямували до о. Хортиця. Я і мій найкращий друг Дмитро сиділи поряд в автобусі і розмовляли майже всю дорогу.

- В тебе такий великий рюкзак, – сказав я.

- Так, але він майже пустий. До речі, я взяв із собою свій новий планшет.

- Ну і навіщо? Ми ж їдемо на природу, – сказав я. Насправді, я трохи заздрив, бо батьки подарували Дмитру дорогий планшет, і мені не подобалось, що він усюди його тягав, іноді забуваючи про мене.

- Годі тобі, – раптом знадобиться.

- Мені якось байдуже.

Під час усієї подальшої дороги ми мовчали. Я слухав музику, а Дмитро сидів в Інтернеті. Коли ми приїхали, я і Дмитро остаточно посварились. Я сказав йому, що його не цікавить нічого, крім його планшета, а він образився.

Під час усієї екскурсії ми майже не бачились. Потім вчителька відправила мене до музею, у якому ми були ще на початку екскурсії, через те, що вона забула там свою сумку. Я йшов вже 15 хвилин, і вирішив трохи відійти від дороги і перепочити. Навколо мене було багато зелені, повітря було чисте-чисте – все ж таки Хортиця. Я побачив, що стояв недалеко від дерева. Здається, це був дуб, але якийсь незвичайний, на його корі були вирізані дивні позначки. Я підійшов до дерева, сів і почав роздивлятися їх як можна уважніше, але нічого схожого на них так і не пригадав. Потім вирішив ще трохи посидіти і, здається, почав засинати.

Я заснув.....

Коли прокинувся, сонце вже сідало, мої перші думки були про те, що мене напевно вже розшуковують, а я так і не сховався за сумкою вчительки. Я вскочив та побіг. Вибіг на дорогу, далі – до музею – спитати, чи не шукали мене. Я пробіг вже половину дороги і зрозумів: щось не так. По-перше, я щойно помітив, що дорога, якою я біжу – ґрунтова, а раніше була асфальтована. По-друге, за весь цей час, що я пробіг, не зустрів жодної машини. Невже я загубився? Ні, не може бути! За-телефоную батькам, скажу, щоб забрали мене. Я взяв телефон, дивлюся – зв'язок пропав. Що ж робити?

Вже настали сутінки, і я вирішив йти додому пішки.

Йду дорогою і бачу якісь вогні на горизонті. Далеко від мене на краю дороги стояла велетенська споруда. Вона була огорожена високим забором, а навколо воріт сиділи вартові. Я вже добряче зголоднів і втомився, тому вирішив попроситися переночувати. Я постукав в ворота.

- Хто там? – суровим басом мене спитали з іншого боку воріт.

- Я – Сашко. Мені 13 років, я заблукав, можна мені тут провести ніч?

Відкрилися ворота, і я побачив невеликого зросту чоловіка. Він привітався та назвав себе Іван Пушка.

- Як це ти, хлопче, заблукав на Запорізьку Січ? – спитав мене Іван Пушка.

Я не міг вимовити і слова. Як я міг потрапити на справжню Запорізьку Січ? Невже я у минулому?

- Ти що, німий? – спитав козак.

- Ні, я просто заблукав, бо втік з дому. Я не збирався йти так далеко від села. Але так вийшло. Можна мені переночувати тут?

Я сказав вартовому козаку перше, що прийшло у голову.

Він подивився на мене і запитав:

- Якийсь у тебе одяг дивний, ти часом не лях?

- Ні, просто я деякий час був у полоні.

- Гаразд, заходь.

Він мовчки кудись мене повів.

- Зараз підемо до кошового, нехай він вирішує, що з тобою робити, – сказав Іван Пушка.

- А чому вас звуть Іван Пушка? – спитав я.

- Тому, що вправно із пушок палю.

Ми підійшли до якогось старого чоловіка.

- Тарасе, от до нас хлопчисько якийсь прийшов. Що з ним робити? Говорить, що заблукав.

Старий козак подивився на мене і сказав:

- Нехай залишається на ніч, завтра подивимось. Відправ його на кухню, нехай допомагає Богдану.

- Добре, Тарасе.

Іван Пушка відвів мене на кухню. Зовні це була невеличка будівля, але коли я зайшов туди, то побачив велетенські казани та каструлі, немов опинився на кухні велетнів. Я і забув, що козаки – воїни і тому повинні багато їсти. На кухні мене зустрів кремезний чоловік. Він мав короткі вуса, але йому бракувало половини правої ноги, проте він дуже вправно ходив. Я не зводив очей із цієї ноги.

- Чого витріщаєшся? – спитав він. – Тебе сюди допомагати послали, чи дивитися на мене? Ось, бери картоплю, а он там лежить ніж, сідай і починай чистити.

Я навіть трохи злякався, коли він так голосно гримнув на мене. Понуривши голову, я пішов чистити картоплю. Старий кухар взяв другий ніж і, сівши навпроти мене, мовчки також почав чистити. Через деякий час я підвів на нього очі і став потрошку його роздивлятися. Він мав дуже великі руки. По ним було видно, що це руки не тільки воїна, а ще й трудяги.

Потім мою увагу захопив червоний пояс, який обвивав кремезний стан. Який же козак не вірить в Бога?! На його грудях висів великий дерев'яний хрест. Коли мої очі піднялися вище, вони зустрілись з гострими чорними як ніч очами козака.

- Все роздивився? – трохи посміхаючись спитав козак. - Ти так дивишся, наче боїшся мене.

- Не боюсь! - впевнено сказав я.

- Бач ти, який сміливий, як справжній козак.

- Тобі, напевно, цікаво, де я свою ногу загубив, а?

Я хитнув головою: мені й справді було дуже цікаво.

Старий козак посміхнувся і почав розповідати свою історію.

Колись давно, десь років так 25 тому, я був ще молодий і тільки-но вступив до козаків. Я полюбляв битви та тренування, мені кортіло показати ляхам їхнє місце.

У мене був товариш. Його звали Олесь. Ми були з ним однолітки. Він походив з давнього козацького роду. Ще від діда йому дісталася козацька шабля. Ця шабля не раз була у боях, від неї полягло багато ворогів. Її викував ще дід Олесь, який прославився своєю ковальською справою. Тож кожен козак міг тільки мріяти про таку. Я йому навіть трохи заздрив. Одного разу, напередодні військового походу, ми посварились через цю шаблю.

Я бився із великим і міцним турком: ми обоє на конях, з шаблями і ось, здається, вирішальний удар.

Я знав, що помру через те, що необачно наношу удар, але Олесь теж це побачив. Він під'їхав на своєму коні та відштовхнув того вражого турка. Вража шабля із силою вдарила по кінському сидлу. Мій кінь був поранений і через це не слухався мене. Я впав з нього і дуже сильно поранив ногу. Але якби не Олесь, я б помер. З того дня і до сьогодні я вирішив, що мені байдуже, які в нього речі, бо він - мій найкращий друг.

фото Плетінь К.В.

фото Шелегеди В.І.

- А ти, хлопче, ніколи не заздрив друзям?

- Ні. - Я сказав «ні», але сам згадав випадок з Дмитром, мені стало соромно за себе. Цікаво, а він непокоїться зараз через мене?

- От і добре. Ми з тобою добряче попрацювали, час і спати лягати - сказав козак.

Я і не помітив, що перечистив вже всю картоплю. Старий козак сказав лягати спати мені на лаві, а сам кудись пішов у справах. Я ліг на лаву, заплющив очі і заснув. Мені наснилися ті самі знаки, які я сьогодні бачив на дубі.

Я прокинувся, але на дворі чогось був не ранок, а день.

І прокинувся не на лаві, де лягав, а під тим дубом.

- Як дивно, – подумав я.

Я вийшов на дорогу, вона знову була асфальтована, а коли я повернув голову, то побачив, що попереду їде мій шкільний автобус.

- Невже я знову у своєму часі?

Автобус під'їхав, двері відчинились, і я ввійшов. Вчителька довго мене розпитувала, куди я зник, оскільки мене не було цілих 3 години, і вони вже збилися з ніг, розшукуючи. Я сів поряд з Дмитром.

- Де ти був? – спитав він мене.

- Сидів під деревом та й заснув.

- Ти що, зовсім дурний? Я через тебе хвилювався!

- Але я вже тут. І ще, пробач мені, будь-ласка.

- Гаразд, тоді - мир?

- Мир.

Нарешті все закінчилося і я їду додому.

**Іван Шелегеда, 15 років,
Запорізький ЗНВК «МГА», кер. Шелегеда В.І.**

ЯДОВИТЫЙ КИРКАЗОН И ПРЕКРАСНАЯ ПОЛИКСЕНА (сказка, которая стала былью)

Испокон веков на нашей планете силы Добра и Зла противостояли друг другу. У человека всегда был выбор между ними, но, к сожалению, часто люди позволяли злу проникать в свои умы и сердца, и тогда их открытия и изобретения истощали недра Земли, загрязняли воздух, воду, почву, истребляли виды животных и растений.

Жизнь на Земле стала подвергаться все большему и большему риску ...

В давние времена среди степного разнотравья острова Хортица рос прекрасный и душистый цветок, который называли Кирказон. Всем он очень нравился: часто к нему в гости залетали бабочки, жуки, пчелы и другие насекомые полакомиться сладким нектаром.

Но однажды люди случайно выпустили из своих научных лабораторий страшных гусениц. Они съедали все на своем пути, не оставляя ни листочка, ни былинки, ни цветка.

Добрались гусеницы и до острова Хортица, лавиной двинулись на степное разнотравье. Испугались злых гусениц насекомые, разбежались кто куда. Загустил Кирказон – бросили меня друзья на произвол судьбы.

Не испугалась жестоких завоевателей только Прекрасная Поликсена – самая красивая бабочка острова Хортица. Бесстрашно она бросилась в бой, лапками и крыльями отбивая натиски гусениц. Не выдержали гусеницы такого напора и отступили. Но и для прекрасной Поликсы бой не прошел даром – обессиленная, с поврежденными крыльями она упала рядом с цветком.

- Спасибо тебе, прекрасная Поликсена, - сказал Кирказон. - Ты оказалась единственным по-настоящему верным другом на всем острове. В благодарность за твою самоотверженность и доброту, я готов выполнить любое твоё желание.

- Жить мне осталось совсем немного – грустно ответила прекрасная бабочка. - Прошу тебя, позаботься о моих детках, защити их от невзгод и врагов,

дай им кров и пищу.

Бабочка отложила яички на листочки Кирказона и умерла.

- Но как же мне выполнить просьбу Поликсы – задумался Кирказон. - Ведь у меня нет ни клыков, ни когтей, способных защитить детей прекрасной бабочки.

Задумался цветок над сложным вопросом и придумал!

- Чтобы обеспечить их едой и кровом, я сделаю сок своих листьев ядовитым для всех, кроме маленьких деток Поликсы – для них он будет вкусным и безвредным. Чтобы гусеничек никто не смог обидеть – ни птицы, ни злые насекомые – я сделаю так, чтобы моим соком пропиталось все их тело. А чтобы никто не мешал выполнить мне данное обещание, я окружу себя неприятным зловонным запахом.

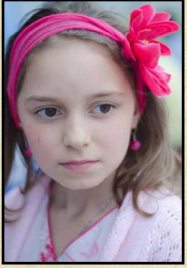
С тех пор ядовитый Кирказон и прекрасная Поликсена живут в гармонии друг с другом.

Каждую весну, в мае, бабочки поликсы находят среди всходов степного и лугового разнотравья маленькие ростки кирказона, на которые откладывают свои яйца. Когда кирказон вырастает достаточно большим, из яичек появляются гусеницы, которые питаются только его ядовитыми листьями. Запах кирказона настолько неприятен, что возле него стараются не поселиться другие растения, а насекомые облетают стороной.

К концу июля гусеницы превращаются в буроватых куколок, которые зимуют среди зарослей кирказона в ожидании нового весеннего сезона.

Содружество двух видов – ядовитого кирказона и прекрасной поликсы – пример экологического закона «Все в природе взаимосвязано». И еще одно напоминание для всех нас: природа – хрупкий механизм, каждая «деталь» которого имеет свое предназначение, о котором мы можем просто не знать.

**Лоліта Лимарь, 11 років,
Запорізька ЗОШ № 37, кер. Соловйова Г.Л.**

КАЗКА ПРО ЗМІЙКУ

У далеку давнину жили собі на Запорізькій Січі славні козаки та їхні сини-козачата. Козаки охороняли величний острів Хортицю від ворогів, а козачатам наказували оберігати звірів та рослини, вчили бути спостережливими. Але ж хлопці - все ж таки діти: любили бавитися.

Якось зібралися козачата в похід по Хортиці. Вони дуже полюбили купатися в Дніпрі, рубатися на дерев'яних шаблях, співати славні козацькі пісні та знаходити сліди звірів.

От знайшли вони гарний піщаний бережок і там влаштувалися. Накупалися хлопці, нагналися та й вже додому почали збиратися. Раптом бачать: біля очерета пливе невеличка змійка.

- Змія! Змія! - закричали хлопці і почали бити по воді дерев'яними шаблями.

Злякалася змійка та й сховалася у кучерях.

Коли бачать козачата, іде з лісу стара баба-знахарка Скретуха. Вона зналася на травах, тому несла повний кошик цілющого зілля.

- А що це ви робите? - запитала Скретуха у козачат.

- Та хочемо змію отруйну вбити.

- Не треба цього робити, бо з цієї отрути є велика користь! Сідайте-но поруч, я вам казку розповім.

Посідали козачата, і Скрепуха почала свою казку про ту саму змійку, яку прозвали Лікувальницею.

У казковому острові Хортиця жила Змійка. Була вона гарненькою, маленькою та полюбляла грітися на сонечку. Але ніхто із нею не дружив, бо нікому не подобалося її шипіння. У тому лісі головною була мудра тітонька Сова. Вона допомагала всім здружитися. Сова пояснювала, що звірі повинні бути дружними, бо кожний з них несе якусь користь. Звірі ж не розуміли, яка може бути користь від холодної шипучої Змійки, тому ніколи не приймали її до своєї компанії.

Якось трапилось лихо. Маленьке Лисенятко потрапило до капкану й поранило лапку. Дуже мучилося бідне Лисенятко. Ось Сова й порадила звернутися до Змійки: вона може дати цілющий трунок для ліків, які звільнять Лисенятко від болю.

Послухалися звірі мудру, а Змійка була рада допомогти. Лисенятко вилікувалося, а мама Лисиця подякувала Змійці і всім розповіла про її доброту.

Відтепер Змійка здобула пошану в усіх звірів, і прозвали її Знахаркою - Лікувальницею. Так Змійка стала корисною та шановною жителькою Хортиці.

Цими словами закінчила Скрепуха свою розповідь. Після цього козачата більш ніколи не чіпали маленьку змійку. А коли часом бачили її у воді, з гордістю казали один одному: «Дивіться, он Змійка - лікувальниця, вона лікує звірів на нашому величному острові Хортиця!»

фото Шелегеди В.І.

Зміст

Моя Хортиця (передмова)	2
-------------------------------	---

Номінація «Душею поета»

Хортице, до тебе як додому (Гапоненко Катерина)	3
Хортице, степи твої безкраї (Гапоненко Катерина)	3
Оповитий легендами острів (Саклаков Владислав)	4
Это важно (Саклаков Владислав)	4
Для мене Хортиця ... (Шепеленко Даша)	5
За що я Хортицю люблю ... (Горіла Софія)	6
Природа Хортиці (Лугова Марина)	7
Хортиця козацька (Овсяннікова Ганна)	8
Як я була козаком (Овсяннікова Ганна)	9
Легендарний острів (Харитончук Настя)	10
Величне Хортице, привіт (Белов Дмитро)	11
Козацьке коріння (Сушко Дарина)	12
Куда ведут меня дороги ... (Строкань Ірина)	13
*** (Там, де степи безмежні та безкраї) (Закржевська Світлана) ..	14
Шевченко на Запоріжжі (Сур Ярослав)	15
Посвята Хортиці (Недомовний Олександр)	16
Чи ви були колись в раю? (Жиленко Тетяна)	17
Дибка степова (Шелегеда Олеся)	18
Історична Хортиця (Сінгур Микола)	19

Номінація «Серцем письменника»

Хортиця – легенда (Горіла Софія)	20
Дедушкина сказка (Веремієнко Єлизавета)	22
Легенда про Хортицю (Орловська Вікторія)	24
Легенди Хортиці (Цюпко Ігор)	26
Чарівний дуб (Шкарупа Вероніка)	28

Номінація «Очима натураліста»

Ядовитый кирказон и прекрасная поликсена (Шелегеда Іван)	32
Казка про змійку (Лимарь Лола)	34

МОЯ ХОРТИЦЯ

збірка творчих робіт

Редакційна колегія:

Шелегеда В.І. - заступник директора КЗ «ЗОЦКУМ» ЗОР;

Охріменко С.Г. – завідувач відділу охорони природи НЗ «Хортиця»;

Матросенко М.В. – старший науковий співробітник науково-просвітницького відділу НЗ «Хортиця»;

Темна О.В. – доцент кафедри російської філології ЗНУ, кандидат філологічних наук

Дизайн-макет та комп'ютерна верстка:

Муленко М.А. - науковий співробітник відділу охорони природи НЗ «Хортиця»

Відповідальні за випуск:

Шелегеда В.І., Охріменко С.Г., Темна О.В.

